Ročník XII. — Číslo 46. Kvasilov dne 21. listopada 1937. Opłata pocztowa uiszcz. gotówką. 35 gr.

Hlas Volyně

Rukopisy se nevracejí.

ADRES REDAKCJI: KWASIŁÓW - CZESKI

Sekejte si sami dříví a zahřeje vás dvakrát.
Nápis nad Fordovým krbem.

Týdeník věnovaný českým zájmům v Polsku.

Brasilská revoluce.

Zprávy o státním převratu v Brasilii nejsou žádným překvapením pro pozorovatele jihoamerických poměrů. Dnes nebo zítra se musel president dr. Getulio Dornelles Vargas rozhodnouti, chce li se udržet při moci nad Spojenými státy brasilkými a vyhlásiti diktaturu. Příštím rokem docházelo mu presidentské období (1934—38), které stanoví poslední ústava z r. 1934 vyhlašená právě pod vlivem dr. Vargase. Podle této po čtyřletém údobí nesmí býti president znovu zvolen. To bylo presidentu Vargasovi nepříjemným. On sám dostal se na presidentský stolec jako hlava prozatímní vlády po vojenském převratu r. 1930, prosadil odstoupení tehdejšího presidenta. Vargas dokonce zabránil nastoupení r. 1930 řádně zvoleného presidenta dr. Julia Prestesa a prohlásil se prozatímním presidentem sám, dokud se nevypracuje nová ústava. Když ta byla v polovici 1934 hotova, dal se zvolit za hlavu Spojených států brasilských.

Již tato ústava ukazuje jasně směr k dnešní diktatuře, která zavádí stavovské zřízení. V této ústavě z r. 1934 jsou státu vyhrazena rozsáhlá práva zásahu do hospodářských poměrů soustáti, právo zaváděti monopoly, prováděti velmi pokročilé sociální zákony. Vedle poslanců volených přímým hlasovacím právem zasedá v parlamentě 50 zástupců stavů a senát má ohromnou pravomoc zákonodárnou.

Proto vyhlášení stavovské republiky z minulých dnů není než přímým pokračováním ústavního vývoje, jak jej narýsoval Vargas již před čtyřmi lety; jen mu vadí paragraf o nemožnosti volby pro další údobí. Znalec jihoamerických poměrů nazval svůj cestopis po Jižní Americe právem „Po stopách dobývatelů, osvoboditelů a diktátorů", protože v jihoamerických republikách jsou převraty skoro jednou za měsíc pravidelným zjevem. Po španělských a portugalských dobyvatelích přišli osvoboditelé, jako slavný Simon Bolivar pro španělskou část. Portugalská část byla na chvíli císařstvím, jež bylo odstraněno r. 1889 a Brasilii dána ústava podle vzoru severoamerické Unie. Ale z ústavních zákonů si politici jihoameričtí příliš nedělají. Po revolucích za „největší práva občanská" vzniknou diktatury, jež bývají až groteskami na ústavní život. Tak ve Venezuele rozhodoval skoro 30 let generál Gomez, sestavoval si vlády ze členů své rodiny. Záminky pro převrat najdou se lecjaké. V Brasilii tentokrát uvádí Vargas nebezpečí komunismu. Jako v mnohých státech i v Evropě vzbudil reakční síly, vyvolal svými revolučními snahami energický odpor. Tak i Vargas tvrdí, že tímto převratem a novou ústavou s diktátorem v čele chce postaviti hráz komunismu. A dělá s komunisty krátké okolky — jednoduše je odstřeluje. Své odpůrce dává prohlašovat za komunisty a odstraní je také.

K tomu potřebuje Vargas naprosté důvěry armády a loďstva, které mu zajistí rozhodné slovo ve všech dvaceti brasilských státech. On sám pochází z nejjižnějšího státu Rio Grande do Sul, ale ztratil tam přízeň svou činností v hlavním městě Brasilie Riu de Janeiro, kde se stýká brasilský tropický sever a pokročilý, evropskými osadníky zalidněný jih. Proti milionovému Riu převahou portugalsko-brasilskému stojí milionové Sao Paulo s pokročilým průmyslem, vedoucí jižní státy, kde má převahu živel přistěhovalecký zvláště Italové, Němci, Japonci, Poláci i Čechoslováci. Tito osadníci mají již své mínění o politicích v Riu. Hospodářské rozdíly severu a jihu udr-

(Dokončení na str. 3.)

r. c. a.:

TOUŽÍM...

Vůkol mne tak prázdno — chlad hrobu zeje —
nenávist — žášť — ty rostliny světa...
Duše má toužně tam k blankytu vzlétá,
Srdce se strachem před smrtí chvěje,
před blesky a hromy, jež v dálce bouří —
ach — ono po něčem touží...
Touží a hledá, zkouší a slídí...
klid hledá — znavené — spočinek tichý
bez lidské zášti a bez lidské pýchy.
Do chrámu jde — tam slyší a vidí:
Chvalozpěv slyší — zří: lid Bohu slouží
a šťasten zdá se být...

Srdce též po štěstí touží...
Z chrámu jde lid, do svých domovů chvátá...
Tu v pravé podobě štěstí jich zřím:
Zase zřím — slyším je — teď však se chvím —
zmizela chrámová svatozář zlatá...
Pohledy hněv zřím... Kleteb zvuk slyším...
Srdce se zachví a tlukot svůj ztiší...
V žalu se proti pokrytctví bouří,
po žití čistém, upřímném touží...
V učenců střed jde... Šedé ty skráně
bádají běh a zákony světa.
Naděje vrací se, když hledí na ně:
Ach — snad zde prožiji svá šťastná léta.
Klam vše je. Starci ti, ač lidem slouží,
Boha znát nechtí.

A srdce i po Bohu touží...
Kam jít? Kde hledat mám stín svého štěstí?
V chrámě jsou pokrytci — bez duše lid...
A žít mám bez Boha? Tak nechci žít.
Od země — od zkázy — chci výš se nésti...
S vírou síly — nad hříchu louži —
spět vzhůru — k blankytu — kam duše má,
srdce mé touží...

Osvětová hlídka.

Školy v Japonsku.

Každého roku, když japonské vzdělávací ústavy propouštějí mládež na první prázdniny, končí mnoho japonských žáků sebevraždou. Desetitisíce jsou těch, kteří po přísných a častých zkouškách byli uznáni za neschopné k dalšímu studiu a kteří museli pohřbít veškeré naděje na vyšší povolání.

Japonsko si postavilo velký úkol. Jeho cílem je vytvořiti duchovní most mezi dvěma světy, které od mnoha staletí byly od sebe odděleny hlubokou propastí. Od čínské kultury, ve které se koření celá japonská minulost, má býti nalezena cesta k evropskoamerickému světu, s jehož silami Japonsko chce vytvořiti svou přítomnost i budoucnost.

Mnoho obtíží činí Japoncům již ovládnutí jejich mateřštiny, především čtení a psaní. Příčina toho je v tom, že jim schází podpora abecedy. Mají sice také abecedu — kana — ale této abecedy nelze užít samostatně, poněvadž její písmena se vyskytují jen velmi zřídka v souvislém textu. Hlavním zobrazovacím prostředkem japonské řeči zůstávají ještě dnes znaky čínské. Jejich zvláštnost je především v jejich němosti, to jest jejich obraz není žádným opěrným bodem pro jejich výslovnost, a pak v tom, že pro každé slovo mají zvláštní, pravidelně velmi komplikovaný tvar. Kdo by se chtěl naučit psát a číst všechna slova v čínském písmu, musel by se naučit asi 48 tisíc znaků, neboť tolik jich má slovník, který si klade nárok na úplnost. Sotva se však najde člověk, ať v Číně nebo v Japonsku, který by dokázal něco takového. Většinou se již pokládá za znamení vyššího vzdělání asi 9.500 znaků. V obyčejném životě postačuje znalost 3.000 znaků. Obecná škola však nedovede naučit ani tomuto skromnému počtu znaků. Ačkoliv se vyučování japonštině věnuje 11 a půl hodiny týdně, zná průměrný žák po vychození čtyř tříd obecné školy jen 500 znaků. To nestačí zdaleka k přečtení nejjednodušších textů. Ve čtrnácti letech, kdy největší část žáků opouští vzdělávací ústavy, ovládají žáci asi 1500 znaků. Tato obtíž je ovšem největší překážkou v šíření vzdělanosti mezi širšími vrstvami obyvatelsva.

Japonci již dlouho pociťují velké břemeno svého komplikovaného písma Již v 9. století po Kr. se vyskytl návrh na jeho zjednodušení, ale neměl výsledku, i když se k němu přidalo mnoho vynikajících osobností. Dnes je reformní hnutí silnější než kdykoliv před tím. Jeden směr požaduje výlučné užívání jen abecedy kana, vlastní japonské abecedy, druhý žádá zavedení abecedy latinské. Vláda se prozatím spokojila tím, že poněkud snížila počet znaků (na 1.200), kterému se musí naučit žák obecné školy. Nemůže se však odhodlati k tomu, aby čínské písmo úplně zrušila. Celá japonská kulturní minulost je úzce spjata s čínským písmem a studium čínských klasiků se ještě stále pokládá za nezbytný podklad pro dosažení vyššího vzdělání.

Na vyšších školách se věnuje neobyčejná pozornost studiu cizích řečí. Výsledky ovšem zdaleka neodpovídají námaze: absolventi střední školy jen s velkou námahou slepí dohromady obyčejný obchodní dopis v angličtině nebo přečtou jednoduchý text v novinách. Zřídka kdy se mezi nimi najde někdo, kdo dovede anglicky také mluvit.

Přes všechny tyto překážky je v Japonsku neobyčejně silný nával na vyšší školy. Jedinou, ale zato velmi účinnou zbraní školních úřadů proti tomuto zjevu je přísný výběr, časté zkoušky a vysoké požadavky.

Omezovací opatření nedovedla přizpůsobit počet žáků nevyhovujícímu školnímu systému. Přes všechny přirozené i umělé překážky studia, jsou skoro všechny školy přeplněny. Ve třídách obecných škol sedí zpravidla 60 až 70 žáků. Mnozí žáci středních škol, kteří s úspěchem složili zkoušku, musejí pro nedostatek místa ve třídě čekat jeden, nebo dokonce i dva roky, než mohou ve studiu pokračovat.

Také universitní studium přináší s sebou břemena, která jsou pro mnohé nesnesitelná. Zde se projevuje nejzřetelněji dvojí ráz japonské kultury její orientálsko-západnická povaha Právník se učí nejenom domácímu a římskému právu, nýbrž i právu anglickému, francouzskému a německému. Filosof studuje nejenom japonskou, čínskou a indickou filosofii, nýbrž i filosofii evropskou.

A přece tato země, která na své žáky klade tak vysoké požadavky, a kde život mládeže musí být tak neveselý a bezútěšný, je ještě dnes cizím pozorovatelům „rájem mládeže". A skutečně, kdo navštíví Japonsko, nemůže se vynadivit veselému skotačení mladých Japončíků. Tu pozná, že japonské školy mají také světlé stránky. Nejenom, že je na nich zakázáno užívati tělesných trestů, ale zvykové právo dává žákům i dalekosáhlé výsady před učiteli. Jsou-li žáci se svým učitelem nespokojeni, stane se snadno.

Besídka.

Inž. Alois Knotek:

Děti přírody.

Za posledních let nastřádalo se na mém stole několik zajímavých dopisů od našich krajanů, kteří se vystěhovali z úrodné Volyně nebo ze své staré vlasti do dálek zámořských, aby v Americe hledati „štěstí". Mnozí ho našli, tak alespoň z dopisů soudím, když vychvalují spokojenost, jiní vzdychají a naříkají na osud, který je pronásleduje všude. Nebuďte smutni, krajané, nebědujte, na naši planetě život rychle pádí, ani se nenadějete a přijde „bába s kosou" a odvede vás do ráje, kde z hlavy vaší prchnou všecky starosti . . .

Oklahama, Arizona, Dakota, New Mexik, Kalifornie. Z toho mohu již něco zajímavého vybrati. Všude tam nalezneme našince, hospodáře, kteří se rvou s přírodou o kus chleba. Z jejich dopisů vybral jsem nejzajímavější stať, které dávám název: „Děti přírody". Jsou to Indiáné, první obyvatelé Ameriky. Lační běloši o všecko je oloupili, do pustin a hor je zahnali, jako dravou zvěř stříleli a zabíjeli; nyní, kdy ten nevinný lid je na vymření, chtějí ho zachrániti, při životě udržeti. Vláda Spojených států amerických vynakládá ročně milion dolarů na zachování Indiánů. Učenci dokazují, že vyhynou bez paměti, jejich přirozena povaha nesnese bíle kultury, těch klamů, hříchů, úskoků a podlostí, jimiž jich zahrnuje. Praobyvatelé Ameriky jsou určeni k smrti, vyhynou docela jak ohromný pásovec Gliptedon a báječná potvora Megatkerium, která dlouhé věky Indiány strašila.

Za dob, kdy Asie byla pevninou spojena s Amerikou, kdy prorvala se úžina gibraltarská a „nalilo" se moře Středozemní nastaly na kouli zemské mocné pohyby lidských plemen, která se mezi sebou docela svobodně mísila, rozdělovala a zase spojovala, aby po stu nebo tisíci letech opět se sešla, křižovala a míchala jako brách a kroupy jednom hrnci. Dokázáno je, že národové světa jsou ohromnou směsicí lidí barevných, bílých, snědých i hnědých. Ani Hitler by se v tom nevyznal! Takový „pêle — mêle" s převahou plemene mongolského přešel suchou nohou do Ameriky a během věků vyspěl vysoko ve své samorostlé a obdivuhodné kultuře. Jsou to dějiny Azteků, Mayů a jiných kmenů, které v Americe žila, své bohy uctívaly, přinášejíce jim krvavou oběť zabitých panen a jinochů. Živá příroda nemilosrdně vraždí a zabíjí, od ní se učili. Co může býti krásnějšího nežli nespoutaná a vášnivá příroda, která každou chvíli dává nové dojmy, rozkoše a boly! Slabý tvor, jako člověk, stvořený z její mízy musí ji milovati nade všecko, cítiti v sobě její nestálou krev.

Mluví se, že Indiáné jsou lidem lenivým, neučenlivým, divokým, neschopným přijati dary civilisace, ale ve skutečnosti tomu tak není. Na ejich bohatství přírodní číhají se všech stran šakalové a hyeny v lidské podobě. Ta „civilisace" chce je vyhubiti a o poslední okrásti. Za drahé peníze prodává se jim kořalka pomíšená vápennou vodou, tabák macerovaný v opium, hubí se na všech stranách ja-

že mu prostě zabrání vstup do školy. Také školní stávky nejsou řídké a většinou končí splněním požadavků žáků. Všeobecně se může učitel udržet jen tehdy, podaří-li se mu získat sympatií žáků. U školních úřadů najde obyčejně málo opory.

Japonský systém častých a přísných zkoušek nejen sleduje cíl co nejlepšího výběru, nýbrž chce i zabrániti vzniku inteligentního proletariátu. Přes všechnu přísnost se mu však nedaří zmírniti velký nepoměr mezi nabídkou a poptávkou na trhu duševní práce. Nezaměstnanost je v některých vyšších povoláních procentuálně větší než u dělníků.

V tomto směru se Japonsko neliší od Evropy: konec školního roku přináší s sebou rok od roku větší problémy.

Výběr.

Brasilská revoluce.

(Dokončení ze str. 1.)

žují stálé napětí, které se zvyšuje nastávajícím hospodářským poklesem. Nálada je závislá na cenách kávy, bavlny, kaučuku, pomorančů, tabáku a dobytka, kromě vzrůstající těžby nerostů. Tyto ceny rozhodnou nejspíše o osudu Vargasova převratu, jenž straší americké finanční kruhy tím, že ohlašuje, že nebude platit dluhy. A po té stránce je Vargas úplně moderní, nadpokrokový, komunista-fašista, vše jedno.

„Nár. Pol.“

Kronika.

Polsko-německá dohoda o menšinách.

Vlády polska a německá se dohodly na společném prohlášení o úpravě poměrů německé menšiny v Polsku a polské menšiny v Německu. Toto prohlášení bylo 5. listopadu současně uveřejněno v Berlíně a ve Varšavě a oznamovalo se v něm, že se obě vlády shodly na některých zásadách, kterými se budou napříště říditi při nakládání s příslušnou menšinou. V zásadách se zakazuje každý pokus násilného asimilování menšin, zaručuje se menšinám právo na svobodné používání řeči slovem i písmem, na sdružování ve spolky kulturního a hospodářského rázu a na zařizování a udržování škol v mateřštině.

Státní rozpočet Československa.

Tento týden byl předložen parlamentu rozpočet na rok 1938. Řádný rozpočet činí 10.1 miliard Kč, státní příděly samosprávě a fondům 2.7 miliardy a mimořádný rozpočet činí 3 5 miliardy, takže celkem rozpočet na rok 1938 dosahuje výše 16.4 miliardy Kč, což jest částka jistě ohromná.

Z výše uvedených 16.4 miliardy Kč bude kryto půjčkami 3.5 miliardy Kč a řádnými příjmy, t. j. výnosem daní a dávek a příjmem ze státních podniků bude kryto 12.9 miliard Kč. Jelikož dosavadní příjmové prameny na krytí těchto 12.8 miliard nestačily, vláda se rozhodla, že chybějící částku získá zavedením nových daní. Tato chybějící částka činí 1.150 mil. Kč, což znamená, že ve stejném rozsahu se příštím rokem zvýší daňové zatížení obyvatelstva.

Nová rumunská vláda.

Z Rumunska se sděluje, že Tatarescu již sestavil novou vládu.

Min. předseda Tatarescu přijal žurnalisty, jimž prohlásil, že podal králi zprávu o výsledku svého poslání. Sjednal úmluvu s národně-demokratickou stranou o spolupráci ve vládě. Toto ujednání učinil s předsedou demokratické strany prof. Jorgou. Dále dojednal volební úmluvu s rumunskou frontou, jejímž předsedou je Vajda Vojevod. Na podkladě této úmluvy setrvá každá strana na svých programových zásadách, nebude se muset zříci ničeho ze svého programu ani ze svých akcí. Je to úmluva čistě jen volební. Nová vláda složí králi přísahu 18. listopadu.

Rozhovory anglo-německé.

Na francouzských politických místech i v tisku sledují pozorně úsilí britského premiéra Neville Chamberlaina o sblížení s osou Berlín-Řím, a londýnské, berlínské i římské ohlasy zprávy o příští schůzce lorda Halifaxe s kancléřem Hitlerem a chystaných rozmluvách mezi Londýnem a Římem. Na vládních místech se praví, že hlavním účelem berlínské cesty lorda Halifaxe je dosáhnouti spolupráce Německa na britsko-francouzském úsilí o evropské a světové uklidnění. Zdůrazňují, že francouzská vláda byla přesně o těchto úmyslech britské vlády vyrozuměna a že i nadále v Londýně bude jednáno v těsné spolupráci s vládou francouzskou.

Třebaže jeho cesta je, jak se praví, soukromá, dívají se v Paříži na tuto cestu s určitým pocitem nedůvěry.

Hospodářské starosti Spojených států.

16. listopadu začalo mimořádné zasedání kongresu. Zasedání omezí svou činnost na studium otázek, jež naznačil president Roosevelt ve svém prohlášení, jímž kongres k tomuto mimořádnému zasedání povolal; půjde o nová zákonodárná opatření ke stanovení minimálních mezd a pracovní doby, dále o správní reorganisaci, o kontrolu zemědělské výroby a úpravu mezinárodní obchodní výměny.

Japonský útok na práva mezinárodní koncese v Šanhaji?

Japonsko zamýšlí podniknouti útok na práva mezinárodní koncese v Šanhaji. Japonsko má tyto cíle: 1. Japonskou kontrolu čínských podniků v koncesi (pošta, banky atd.), 2. umístění japonských poradců u komunální správy mezinárodní koncese, 3. zřízení policejních orgánů proti komunismu a proti kuomintanu, 4. censura tisku a všech publikací, censura pošty, telefo-

ko škodlivé krysy, jedině z důvodů sobeckých. Umírají většinou na souchotiny. Úřady dokazují, že je to následkem jejich neschopnosti přizpůsobiti se sociálním a hospodářským poměrům. Indián na „svobodné noze“ nedovede se uživiti, jako nádenník pracovati. Za to volný život na rozsáhlých prostorách, lovení zvěře, ryb a toulky po pralesích jsou jeho živlem.

John Calkon v kabinetě presidenta Monroa ustavil úřad „indiánských záležitostí“. Od toho času, tudíž přes sto let, jsou Indiáné pod dohledem vlády a od r. 1849 ministerstvo vnitra vyřizuje jejich zprávy. Bylo rozhodnuto dáti Indiánům vzdělání, stavěly se školy, v nichž děti dostávaly také pořádnou stravu. Tomas Jefferson dokazoval, že mír, štěstí a blahobyt Indiánů závisí jedně od splynutí a assimilace s lidem bílým. Rozdělili se ve dva tábory: na Indiány volně žijící a pracující na svých usedlostech. Potom na živel nespokojený, pro který bylo nutno vymeziti rozsáhlé reservéty kde žijí docela po „svojemu“ a nikdo nemá právo jich obtěžovati. Podivno, že reservéty o tisíci haktarech nestačí Indiánům k obživě, umírají v nich hlady, nedovedou hospodařiti ani se přizpůsobiti poměrům. Příroda už není tak hojná, aby nohou mohli jísti. Při kočovném životě jako nomadi neshromážďovali zásob, kde se na svých tulačkách zastavili, mívali všeho hojnost.

Spojené státy americké mají mnoho obtíží s otázkou Indiánů. Vláda nemůže žádným paragrafem zasáhnouti do jejich volného života. A není to maličkostí nechati 350 tisíc „dětí přírody“, svému osudu a klidně hleděti jak vymírají!

Každý Indián je chráněný vládou, bez povolení úřadu nemůže prodati ani zastaviti svůj majetek. Zákon jmenuje tu 190 indiánských kmenů mluvících 60 jazyky ve 26 státech Unie americké.

V Oklahomě pozemky indiánské vstoupají do závratných výší, dobývá se tu surový petrolej. Některé rodiny odhadují svoje jmění na miliony, Jiné zbohatly z dolů cinkových a olověných. V Washingtonu a Oregonu vyváží se dříví z indiánských lesů za statisíce. To jsou výjimky — boháči. Jejich majetek přichází často do rukou spekulanty, kteří dovedou pod „ochranou úřadů“ tak výborně pracovati, že Indiána oberou o peníze, ponechávajíce mu neprodajnou půdu.

(Dokončení příště.)

nu a telegrafu, a 5. zbavení úřadu všech úředníků Japoncům nepohodlaných.

Mluvčí japonského ministerstva zahraničí kategoricky prohlásil, že Japonci nemají v úmyslu obsaditi mezinárodní koncesi v Šanhaji.

Z věrohodného pramene se oznamuje, že maršál Čankajšek má v úmyslu vzdáti se předsednictví výkonného úřadu a věnovati veškerý čas své funkci vrchního velitele čínské armády. Ministr financí Kun by se stal ministerským předsedou a současně by zastával i nynější resort.

Franco chystá rozhodnou ofensivu.

Generál Franco hodlá koncem listopadu podniknouti rozhodující ofensivu, která má skončiti celou občanskou válku. Gen. Franco doufá, že jeho vláda bude též brzy zastoupena v Radě Společnosti národů. Demobilisace některých ročníků prý již pomalu začíná, stejně jako odjezdy cizích dobrovolníků. Válečné náklady odhaduje gen. Franco pro obě strany na 50 milionů peset denně. Jakmile bude sjednán mír, přeje si nacionální Španělsko žíti se všemi mocnostmi v přátelských stycích. Zvláštní důraz klade Franco na upřímné dorozumění s Francií a Anglií. Pokud se týče středozemní otázky, zasadí se Franco o status quo. Na otázku, zda Francova vláda zamýšlí zřiditi ve Španělsku opět monarchii, dal Francův důvěrník tuto odpověď: „Nový španělský režim nebude parlamentární. Je možné, že princ Juan bude prohlášen králem. Občanská vláda se již rovněž připravuje, Francovu vladu uznává dnes sedm států, a to: Německo, Italie, Quatemala, Nicaragua, Albanie, Salvador a Vbtikán.“

19. výročí samostatnosti lotyšského státu.

Po skončení světove války přihlásil se 18. listopadu 1918 také lotyšský národ o svou samostatnost. Od té doby uplyuulo 19 let a mladá republika v této poměrně krátké době vybudovala pevné základy pro zajištění své svobody. Lotyšsko, jež bylo dějištěm světové války, národ, jenž tolik staletí mohl jen doufati v lepší budoucnost, vykonal za tu dobu obdivuhodnou a příkladnou práci jak na poli kulturním, tak i na poli hospodářském, sociálním a politickém.

Dnešní Lotyšsko může se s dobrým svědomím ohlížeti na vykonanou práci a může také s klidem očekávati budoucnost, neboť stojí na dobrých základech. Jeho práce k udrženi světového míru, našla pochopení a ocenění i v Ženevě, kde bylo Lotyšsko loni zvoleno do rady Společnosti národů.

Předseda ukrajinské sovětské rady zatčen.

Podle zprávy z Moskvy byl zatčen Bondarenko, předseda rady lidových komisařů v sovětské Ukrajině, který byl teprve před dvěma měsíci dosazen na své významné místo. Bondarenko patří k nové komunistická generaci. Zpráva o jeho překvapicím zatčení způsobila veliký rozruch.

Roosevelt urovná spor středoamerických republik.

President Roosevelt zaslal dopis presidentu republiky Haiti Vincentovi, v němž prohlašuje že přijíma pozvání, aby pomohl vládám Haiti a San Domingo urovnati rozpor, který vznikl po masakrech na území San Domingo. Také Mexiko přijalo návrh vlády republiky Haiti aby vzalo na sebe úkol zprostředkovat v jejím konfliktu s republikou San Domingo. Příslušná nota bude redigována společně Spojenými státy, Mexikem a Kubou. Nota bude zaslána vládám obou republik Haiti i San Dominga, a bude nabídkou přátelského zprostředkování v jejich konfliktu.

Katastrofa dopravního letadla. v Belgii.

Dne 16.XI zřítilo se belgické dopravní letadlo nedaleko Ostende. Při katastrofě letadla zahynula vdova nedávno zesnulého velkovévody Ludvíka Hessenského Eleonora, velkovévoda Jiří Donát, jeho choť Cecilie, rodem princezna řecká, a jeho oba synové Ludvík Arnošt a Alexander Jiří. Rodina velkovévody cestovala do Londýna, na svatbu jeho bratra. Dále zahynul baron Riedessel zu Eisenbach, inž. Martens a komorná velkovévodkyně paní Lina Hahnová, pilot Lambotte, radiotelegrafista Courtois a mechanik Lansmans. Letadlo bylo až do okamžiku neštěstí v radiotelegrafickém styku s letištěm. Katastrofa se udála ve vesnici vzdálené 4 km od Ostende. Je tam továrna a letadlo narazilo na oba její komíny. Jedno křídlo letadla bylo odtrženo. Letadlo se zřítilo k zemi a vzňalo se.

Dopisy.

Sdružení mládeže v B. pořádalo den 28. října.

Ne, tak veselou a milou zábavu, jako byla tahle, jsem dávno již nikde neviděl. Začnu to od Adama.

Sdružení mládeže v B. bylo letos na podzim v peněžité tísni. Ačkoli je to náramně mladá organisace, neboť existuje teprve od roka, přece už si uspěla založit malou knihovničku (zatím aspoň něco přes 20 svazků), zakoupit cello k orkestru a předplatit Hlas Volyně; nyní chce se dáti do vázaní knih a — samozřejmě dříve opatřiti si k tomu potřebné věci. A začátky jsou vždycky těžké: tomu se to nelíbí, tamten by to, jiný ono, no, však víte sami, jak to bývá, když chce někdo založiti spolek. Zkrátka, SČM. v B. to vyhrálo, když překonalo nejednu překážku a tak už pokročilo. Ale pokladna spolku, jak jsem už řekl, začala trpět nouzi. Nebylo již ani na petrolej.

Třeba bylo konečně něco podniknout, aby přestaly už jen ty skládky mezi členy. Snad divadlo nebo zábavu. Nadcházel 28. říjen. To se hodilo. Oslavoval se jindy jen ve škole. Nyní, že to mládež zkusí ve veřejném sále (ovšem společně s řídícím místni školy a jeho žactvem a v dohovoru s místním odborem ČMŠ.). Začne se slavnostní akademií, při níž mládež vykoná sbírku ve prospěch Sdružení, a skončí to zábavou s kotilionem.

Tak se též stalo 31. října t. r. (Z praktických důvodů oslavy 28. října byly přešinuty na neděli.) Začalo se hned odpoledne. Akademie obsahovala tři problémy: prvním byla vzpomínka ne zesnulého presidenta-Osvoboditele T. G. Masaryka; ve druhém vzpomenuto na činnost a strádání českých legionářů i jiných za světové války; třetí — pravil o významu 28. října (a 11 listopadu). Byly tedy přednášky, básně, divadélka a zpěvy jako obyčejně.

Zábava po akademii byla neobyčejně hlučná. Smíchu, řečí a zpěvu (nemluvme již o tanci!) bylo tolik, že nebylo kdy se nudit. A když se objevily papírové čepice a koruny na hlavách, nálada dostoupila vrcholu. Lidé přestali vůbec býti zkostnělými členy lidstva, neboť fantasie zavedla je do říše pohádek a šmahem vykouzlila z nich děti. Ty čepice, koruny, květy, služky a ještě jiné papírky na zábavě zaaranžovalo Sdružení, aby i v ten způsob obohatit svou pokladnu. Poněvadž byla to novinka pro zdejší zábavy, proto všichni jsme byli překvapeni ohromujícím výsledkem té akce.

Nyní už mládež bude moci si pořiditi potřebné nástroje a materiál k vázání knih. I do Matice také pošlou část výtěžku.

Připadá mi na mysl, jak překvapující je rozdíl mezi sdruženou a nesdruženou mládeží. Vzpomíná si. Vo vesnici N. pořádal jsem divadla s tamější mládeží. Po divadle část výtěžku „herci“ musili propit. Panečku, jináč by ani nehráli! A když už trochu zvykli scéně a uměli to lépe, ti se dali hodně prosit od ostatních a hlavně od pořadatele, aby věděl, že mu dělají čest. O nějaké spolupráci, společném jednání a vzdělávání se nebyla řeč.

Na mysli tane mi zároveň vzpomínka na zábavu v jedné obci, která patří mezi nejkulturnější obce české na Volyni; vždyť je tam Sokol. O tamější zábavách se po koutech povídá, že jsou nóbl, po pansku. Líbilo se mi to tam. Tolika mládeže, až radost! A tančilo se všechno. Jen jedno mě nepříjemně zaráželo. Po každém totiž tanci hoši odcházeli na jednu stranu sálu, aby si pobesedovali při dobrém českém pivě, po jiné opět straně děvčata sedávala neb procházela se ve skupinách, bavíce se nahodilým rozhovorem a pokradmo zívajíce. I bylo mi líto těch opuštěných něžných bytostí. Nabídl jsem jim tedy, že bychom si možná společně zazpívali, že by to bylo veselejší. „Prosím, pane, co vás

to napadá?“ podívaly se na mne povýšeně. „V sále zpívat? To se nesluší.“ Odcházel jsem zahanběn. To jsem si dal! Kdepak? Nóbl dáma a aby zpívala? V tu chvíli slyším: „My kluci svobodní...“ To zpívali hoši, rozjaření již pívem. Inu muži! Těm se leccos promíjí. Přidal jsem se k nim, neboť zpěv mám rád.

Nyní přicházím k tomu závěru: 1. jen organisovaná mládež může něco podnikat s náležitým zdarem; 2. snad z mládeže na Volyni SČM umí se opravdově, ne škrobeně bavit.

Nervosní.

Ze Sraklova.

(Od našeho stálého dopisovatele A. K.)

Dne 3. X. t. r. naše jednota se zúčastnila v Dubně svátku rolníka z celého okresu S jednotou z Mírohště reprezentovaly český živel na Dubensku. Členové naši jednoty v národních krojích brali činný podíl v průběhu obžinkové slavností, zas jednota z Mírohště zacvičila, čím propagovala naše sokolstvo.

Dne 27. X. t. r. v naši osadě sdruženými spolky bylo důstojně oslaveno 19-leté výročí prohlášení české samostatnosti. Slavnost odbyla se v udekorovaném sále pí. Veselé a měla klidný a věcný průběh. Před obrazem T. G. Masaryka, který tonul v záplavě živých květin, odbyla se opravdů krásna akademie, která mocně zapůsobila na obraznost přítomných. Na program této zdařilé slavnosti se skládaly: referáty, verše, recitace, inscenisace a zpěvy. Celkový dojem dobrý, zájem o akademii značný. Svůj cíl slavnost uplně dosáhla.

Dne 28 X. t. r. jednota společně s jednotou z Mírohoště vypomobly v první akademii polskému sokolu v Dubně; jednotná čísla jednot byla vykonana dobře a svému úkolu obě jednoty uplně dostály, náležitě propagujíce sokolskou idei v okresním městě.

Dne 11 XI. t. r. všichni sdružené spolky krásně uctili den 19-letého výročí prohlášení polské samostatnosti. Po bohoslužbě v místním chrámě a příležitostném obsažném kázání o. duchovního M. Ivaskova večer o 8 hod. v sále pí. Veselé konala se akademie, o průběh které všichni jevili živý zájem: Sokol, škola a hasíči. Program vyp'nily polské a české verše, polské a české krátké jednoaktovky, zpěv, recitace a referáty. Oba podníky jak ze dne 27. X.. tak i ze dne 11. XI. t. r. utvořily pěkně zakončený celek, prohlubujíce vlastenecké city. Naše díky patří organisatorům podníků, kteří vhodně dobraným programem dbali o náležitou úroveň označených národních slavností.

Dary a věnování.

SEZNAM

obdržených darů ve prospěch české matice školské a jejího školství v měsíci říjnu 1937.

1. O posvícení v Bakovcích na podnět p. A Němce sebrali pp A. Němec a Vl. Nájemník a A. Pokorný ve prospěch Matice Zl. 19 —

2. Varšavští krajané ve prospěch Matice věnují Zl. 30.—

3. O svatbě sl. M. Partové v Malíně a p. Vozňuka z Lucka na podnět družby p. V. Re ve prospěch Matice sebráno Zl. 6·55

4. Pan J. Doležal z Podlísek ve prospěch Matice věnuje Zl. 10.—

5. O dvou spojených svatbách v Podhajcích u Dubna a totiž: sl. H. Hamáčkové a p. N. Svítka, a sl. L. Svítkové a p. M. Hamáčka na svůj podnět pp. J. Albrecht a V. Barta ve prospěch Matice sebrali Zl. 50.—. V obnose tom věnoval otec E. Hamáček Zl. 12.— a p. J. Markovič Zl. 5.—

6. O svatbě sl. M. Dvořákové a p. J. Moravce v Dembrovce na podnět p. V. Moravce ve prospěch Matice sebráno Zl. 7.80

7. O svatbě sl. Z. Hostičkové a p. J. Stryje v Novo Krajově na podnět pp. A. Stryje a J. Zajíce ve prospěch Matice sebráno Zl. 19.87

8. O svatbě sl. Z. Dolečkové v Mlodavě II. a p. V. Hotáka ze Závidova na podnět p. J. Pally ve prospěch Matice sebráno Zl. 8.30

9. O svatbě sl. N. Stryjové a p. A. Svěceného v Novo Krajově na podnět pp. J. Kočiny a J. Zajíce ve prospěch Matice sebráno Zl. 21.15

10. O svatbě sl. M. Židlické a p. M. Martínka v Kvasilově na podnět pp. P. Zedníka a J. Ducháčka ve prospěch Matice sebráno Zl. 21.20

11. Při křtinách u p. V. Šány na v Bojárce na podnět pp. A. Hory a V. Valenty ve prospěch Matice sebráno Zl. 9.10

12. O pohřbu p. A. Hajného v Novinech na podnět učitele Vl. Ficka a p. V. Žďárského ve prospěch Matice sebráno Zl. 17.50

13. Pan Ch. Skircz z Lucka věnuje ve prospěch Matice Zl. 2.—

patří, že?“

„Ano, dosud mi patří, ale nevím, jak dlouho mi bude náležet.“ Zlost se ho zmocnila. Proč by něco zapíral? Co mu na tom záleží, že tohle jest kníže bohatý a vlivný a on na kraji úpadku stojící šlechtic. Brzy již nebude mezi bohaté náležeti a nikdo se nesmí domýšlet, že si proto zoufá.

„Opravdu? Potkaly vás nehody? Pokud se pamatuji, je Ředhoř hezké panství a je také sídlem vašehe rodu. Váš strýc by vám nepomohl?“

Artur okamžik přemýšlel, nemá-lí hovor přetrhnouti, ale kníže činil dojem milého pána a zapírat něco svědčilo by o zpozdilé stydlivosti.

„Nechci pomoc strýcovu, protože je vázána podmínkou, na kterou nemohu přistoupiti. Vlastně strýc by mi rád přispěl, ale teta se proti tomu příkře postavila.“ A zběžnými rysy naznačil svou situaci. Kníže ho pozorně poslouchal a jeho bystré oči pátravě utkvívaly na tváři Arturově.

„Jste trochu prudký a nerozvážný,“ pravil, když Artur skončil. „Mně ta slova prominete, jsem jednou tak stár jako vy, znal jsem dobře rodinu vaši a mnoho jsem již prožil. Pozoruji, že jste z domova ujel, nepokusiv se o záchranu. Neváblí vás sem Monte

starost o zdraví nebo dostatek peněz jest příčinou každoročního návratu v tato místa. A právě rostoucí jeho obdiv pro celcu nádhernou krásu pobřeží vytvářel v něm představu Monte Carla, jež mu připadalo jako ohyzdný pavouk, který uprostřed skvostné kytice rozprostřel svoji síť a usadiv své ohyzdné tělo nejhořeji, číhá na své oběti a ruší celý ten líbezný dojem.

Bude lépe, když Monte Carlo pomine. Může si zajeti do Nizzy, tam sečká, až se trochu uklidní, až své myšlenky uspořádá a a posílen vrátí se nazpět, aby se ohlížel po nějakém zaměstnání. Zvykl již myšlence, že Ředhoř ztratí a vzdorovitě utkvíval na této představě. Ať ztratí! Chlubíval se vždy, že je demokratem, že je povýšen nad předsudky lidské, a proto musí býti povýšen také nad onen předsudek, jako by vyžadovala čest jeho jména udržeti rodné panství stůj co stůj. Ano, to bude správné, když se nebude styděti za práci, když směle se přihlásí mezi ty, kteří vlastním přičiněním vydělávají si chleb a kromě svých rukou nemají nic, nač by se mohli spolehnouti. Tak to udělá, pomine Monte Carlo a všechny bláhové myšlenky na výhru. Má tak málo, že musí šetřiti, aby měl aspoň něco, co by ho chránilo před nedostatkem prvé doby.

14. O svatbě sl. M Hybrantové v Jablonovce a p. J. Korabce z Mírohoště na podnět učitele V. Křivky sebrali ve prospěch Matice pp. V. Borysiuk a V. Valenta Zl. 27.—

15. Odbor ČMŠ. ve Stromovce věnuje ve prospěch Matice Zl. 20.—

Úhrnem obdrženo Zl. 269.47

Všem dárcům, iniciatorům a podnikatelům sbírek ce nejsrdečněji děkuje správa České matice školské v Polsku.

Různé zprávy.

Zmrtvýchvstání řeckého generála.

Podle zprávy athénského dopisovatele maďarského tisku zemřel v řeckem městečku Mussolungi generál v. v. Larnakutos, jenž když byl již ve své parádní uniformě uložen v rakvi, obklopené věnci, pojednou se v rakvi posadil a ke kolem ní shromážděným svým přátelům a ctitelům začal mluvit. Jak se později zjistilo, šlo o smrt zdánlivou, což ani lékařští odbornici nepostřehli.

Kniha sepsaná řečí, jíž rozumí jediný člověk.

Dr. P. Vergose z Manily napsal knihu, již může číst jenom on sám jako jediný člověk na celém světě. Toto dílo je totiž sepsáno v nářečí Hiligajonů, kmene. který kdysi žil na ostrovech Filipinách a měl písmo podobné písmu čínskému. Učenec dr Vergose věnoval mnoho let svědomité vědecké práce na to, aby vystihl význam těch zapomenutých dnes značek a sestaviv si z nich písmo Hiligajonů, napsal jím legendu zašlého kmene filipinského. Písmo knihy, jíž autor složil vlastně jen pro sebe, je sice také kolmé jako čínské, ale nepíše se jako čínské shora dolů, nýbrž zdola nahoru.

Nová sklizeň jablek v Maďarsku.

Následkem abnormálního počasí zrají v okolí Velké Kaniže po druhé jablka. V lesích, kolem města jsou jahody v plném květu a mezi nimi je hojně čerstvých plodů. Na mnohých místech kvete jetel. Zdá se, že tato jarní nádhera nebude míti již dlouhého trvání, neboť počasí se náhle ochladilo a z Velké Kaniže se oznamuje první sníh.

Jediná koupací vana v polarní oblasti.

Podle amerických novin je v celé arktidé jediná koupací vana. Tato vymožnost civilisace patří strážmistrovi Stanleyovi Morganovi, který sídlí v nejsevernějším městě Aljašky. Point Barrowu, jako jediný představitel svrchovanosti Spojených států severoamerických. Město Point Barrow je obýváno 18 bělochy a několika sty Eskymáků. Majitel zdravotního unikátu pan Morgan je tam strážníkem, soudcem a správním úředníkem v jedné osobě. Tato i jinak proslulá osobnost v polární oblasti upoutala na sebe pozornost čtoucí veřejností také tím, že našla mrtvoly nešťastných letců Will Rogerse a Wileye Posta.

Jmelí je také znamenitým srdečním lékem.

Inšprucký lékař prof. dr. A. Jarisch konal ve vídeňské biologické společnosti zajímavou přednášku, ilustrovanou světelnými obrazy, jíž dokázal, že cizopasné jmelí je nejen docela znamenitým lékem, který má schopnost podstatně snížit krevní tlak nýbrž že působí také velmi účinně na srdce, podobně jako královna léčebných bylin, náprstník. Lékařům se podařilo zjistit moderním vyšetřováním mechanismus působení jmelí na oběh a tlak krve i na srdce, čímž obhájila věda čest starého lidového prostředku z říše rostlinné.

Hospodářský zpravodaj.

Kdy a jak sázeti révu vinnou?

1. Révové sazenice sázejte z jara.
2. Opatřte si je v důvěryhodných školkách.
3. Nesázejte přestárlé keře, mladá sazenice předhoní vzrůstem jiné.
4. Půda musí býti výživná, vápnem opatřená, kompostu, zetlelého hnoje,

CENY OBILÍ.

Záznam 15.XI. volyňské plodinové bursy.

Žito	zl. 21.50	za 100 kg
Pšenice	„ 26.50	„
Ječmen	„ 18.75	„
Oves	„ 18.50	„
Hrečka	„ 18.—	„
Proso	„ 18.50	„
Řepák	„ 59.—	„
Hrách	„ 30.—	„
Seno	„ 10 —	„
Sláma	„ 6.—	„
Jetel	„120.—	„

298.

Přece však, když se blížil k Monte Carlu, jakési rozechvění se ho zmocnilo. Dychtivě vyhlédal ven oknem vagonu.

„To je kasino,“ pravil pán, který vedle něho u okna stál a ukazoval mu na přepychovou budovu, sedící na skále právě nad stanicí.

Poděkoval za upozornění a pojednou dychtiv zvěděti více o tomto pověstném místě, dotazoval se dále. Za kasinem rozkládá se park, který má málo sobě rovných na pevnině, vykládal ochotný pán. Ta skupina malebně položených domů s červenými střechami, je Monte Carlo, onde na skalnatém ostrohu malého poloostrova stojící palác a domy, toť Monako, sídlo knížete, kde loupeživá knížata druhdy založila pevnou mořskou tvrz, aby odtud činila výpady na kupecké lodi a jejich kořisti se obohacovala.

Hovorný průvodce vypravoval mnoho, ale Artur jen napolo vnímal, co mu bylo vykládáno. Vpíjel se do svůdné scenerie a když vlak zmizel v tunelu, s povzdechem ustupoval od okna.

„Jedete do Nizzy?“, tázal se pán, když se do kupé vrátili.

„Ano, do Nizzy,“ přisvědčil zdrželivě.

„Také já tam jedu. Promiňte, připadáte mi známý. Nesetkali jsme se někde? Nejste z Čech?“

299.

„Jsem, odpovídal zaraženě. Těšil se, že bude nepoznán a zatím hned na počátku nachází někoho, kdo ho zná.

„Bojíte se, že jsem snad nějaký zřízenec kasina?“, zasmál se neznámy.

„Ničeho se nebojím,“ odtušil téměř uraženě.

„Nedivil bych se, takových zřízenců je dosti a kdo sem častěji jede, varuje se jich. Vzpomínám si, že jsme byli jednou společně na honech u knížete L. Nemýlím se?“

„Byl jsem tam na honech asi před dvěma roky. Jsem baron Artur Vukotič.“

„Vida, moje pamět mě nemýlila. Jsem kníže František Radotínský. Pamatujete se nyní zajisté také na mne?“

„Ovšem dobře se pamatuji,“ uklonil se Artur a podal knížeti ruku.

„S vaším strýčkem, hrabětem Dombovarem, setkali jsme se minulé zimy několikrát. Je zdráv?“

„Bezpochyby. Musím se však přiznati, že poslední dobu nic o svém strýci nevím, měli jsme malé nedorozumění.“

„Ach tak. Nu, nevadí, doufám, že brzy obnovíte přátelský poměr. Hrabě Robert je dokonalý muž a velmi si ho vážím. Váš majetek leží ve východních Čechách, Řeďhoř vám

Thomasovy moučky a kainitu použijte, ale s měrou.

5. Jáma 1 m v průměru, 60 cm hluboká, od stěny nebo zdi poněkud vzdálená.

6. Po zasazení se zkrátí sazenice na jediné silné oko, pokryje se prstí a nechá se do srpna přihrnuta. Jinák hrozí ztráta.

7. Nenuťte před čtvrtým rokem sazenou révu k plodnosti. Každoročně v podzimu seřízněte mladou sazenici — slabě rostoucí na jeden, silné výhony tvořivší na 3 až 6 pupenů.

8. Řez provádějte ne těsně nad očkem, jako je to na př. u jabloní a j. správným, nýbrž v polovici mezi pupeny.

9. Ve čtvrtém roce počne řez na plodnost a to u volně pěstovaných jinak než na odrách (stěnách) tažených.

Z Chmelného trhu.

CHMEL.

Žatec 15.XI.

Situace na žateckém trhu chmelařském byla v uplynulém týdnu dála chabá. Koupěchtivost sice neustala, ale byla mnohem menší než nabídka, takže ceny chmele se dále oslabily. Domácí pivovary v nákupu chmele byly vyčkávavé, až jak dopadne úprava pivní daně. Z ciziny přicházejí vždy v listopadu rozkazy v mnohem menší míře, takže toto údobí bývá každoročně klidnější a je věnováno expedici chmelů dříve nakoupených. Pokud se na venkově a na trhu v Žatci kupovalo, byl zájem převážně o střední chmele. Též výběrové chmele byly hledány, ale ani tyto si ceny již neudržely. Dnešní cenový rámec žateckého chmele všech jakostí se pohybuje od

600 Kč do 950 Kč za 50 kg.

Veřejná známkovna chmele v Žatci ověřila a vyexpedovala dodnes 37.500 žoků v čisté váze cca 90.000 centů á 50 kg žateckého chmele letošní sklizně.

Český odbor Jednoty chmelařské v Žatci.

Adresa redakce a administrace: Kwasiłow na Wołyniu. Tiskne a vydává Vydavatelství a tiskárna „Hlas Volyně“ spol. s r. o. Odpovědný redaktor V. Perný. Roční předplatné 10 zl., čtvrtletně — 3 zl. Do zahraničí o 2 zl. 50 gr. ročně více. Cena inserátu: vel. 1/12 zadních stránek 6 zl. za jednou. V předu o 50% dráže. Při delší inserci značná sleva.